

Jesaia og Mika To profeter med store visjoner

Jesaja

- **Navnet betyr "Herren frelser"**
- Sønn av Amos (1,1) – (jødisk tradisjon: Amos bror av kong Amasja)
Bodde i Jerusalem, var gift, hadde 2 barn
- **Jes 8,3-4** Så var jeg sammen med profetkvinnen, og hun ble med barn og fikk en sønn. Da sa Herren til meg: «Gi ham navnet Maher-Sjalal-Hasj-Bas. (Brått-bytte, Rov-i-hast) For før gutten har lært å si far og mor, skal rikdommene fra Damaskus og krigsbyttet fra Samaria bæres fram for kongen av Assur.»
- **Jes 7,3** Da sa Herren til Jesaja: Gå ut, du og din sønn Sjejar-Jasjub (En rest skal vende om) , og møt Ahas .....
- **8,16** Hadde egne disipler

Jesaja – profet og historieskriver

- JES 30,8 Jes 30,8 Gå nå inn og skriv dette på en tavle for dem, skriv det inn i en bokrull så det for kommende dager kan være et vitnesbyrd til evig tid.
- 2Krøn 26,22 Det som ellers er å fortelle om Ussia fra først til sist, har profeten Jesaja, sønn av Amos, skrevet opp.

Jesaia-boken ligner Bibelen

- **Jesaia**
—66 kapitler

—2 deler

•1del kap 1-39

•2.del kap 40-66 (27 kap)

—1. del: dom

—2. del: trøst

—1. del Jesus hentydes

—2. del Jesus tydeliggjort

● Bibelen

—66 bøker

—2 deler

•1 del GT: 39 bøker

•2 del NT: 27 bøker

—1. del: loven

—2. del: nåden

—1. del GT Jesus hentydes

—2. del NT Jesus åpenbart

Jesajas kall

Hadde et syn av Gud:

Jes 6,1-3 I det året da kong Ussia døde, så jeg Herren sitte på en høy og opphøyd trone, og kanten på kappen hans fylte tempelet. Serafer sto overfor ham. ...De ropte til hverandre: «Hellig, hellig, hellig er Herren Sebaot. Hele jorden er full av hans herlighet.»

● I møte med en hellig Gud måtte han erkjente sin synd

Jes 6, 5 Da sa jeg: "Ve meg! Det er ute med meg. For jeg er en mann med urene lepper, og jeg bor i et folk med urene lepper."

Jesajas kall

- **Han fikk tilgivelse**

- JES 6,6 Da fløy en av serafene bort til meg. I hånden hadde han en glo som han hadde tatt med en tang fra alteret. Med den rørte serafen ved min munn og sa: "Se, denne har rørt ved leppene dine. Din skyld er tatt bort, din synd er sonet."

-

Jesajas kall

Da sa jeg: «Jeg! Send meg!"

Jesaia talte til en rekke folk

- Assyria: Jesaja advarer Assyria om Guds kommende vrede og dom over deres stolthet og grusomhet. Han forutsier at Assyria vil bli beseiret og ydmyket.
- Egypt: Jesaja kritiserer Egypts forbund med Assyria og advarer dem om at de vil bli skuffet av sin allierte. Han forutsier også at Egypt vil bli underlagt Guds straff.
- Filistia: Jesaja fordømmer filistrenes avgudsdyrkelse og ondskap. Han forutsier at de vil bli beseiret av Juda og bli underlagt Guds herredømme.
- Moab: Jesaja kritiserer Moabs hovmod og forakt for Juda. Han forutsier at Moab vil bli ødelagt og herjet av Guds straff.
- Edom: Jesaja fordømmer Edoms fiendtlighet mot Juda og deres mangel på barmhjertighet. Han forutsier at Edom vil bli ødelagt og bli et øde land.
- Damaskus: Jesaja advarer Damaskus om Guds kommende straff for deres ondskap og undertrykkelse. Han forutsier at Damaskus vil bli beseiret og ødelagt.
- Israel: Jesaja kritiserer både Israel og Juda for avgudsdyrkelse, urettferdighet og sosial urettferdighet. Han advarer dem om Guds kommende straff dersom de ikke vender seg om til Gud og følger hans lover.
- I tillegg til disse landene, preker Jesaja også mot andre nasjoner som Babylon, Tyrus og Sidon. Han forutsier at alle nasjoner som motsetter seg

Gud og hans folk vil bli straffet, men at de som vender seg til Gud i tro og lydighet vil bli velsignet.

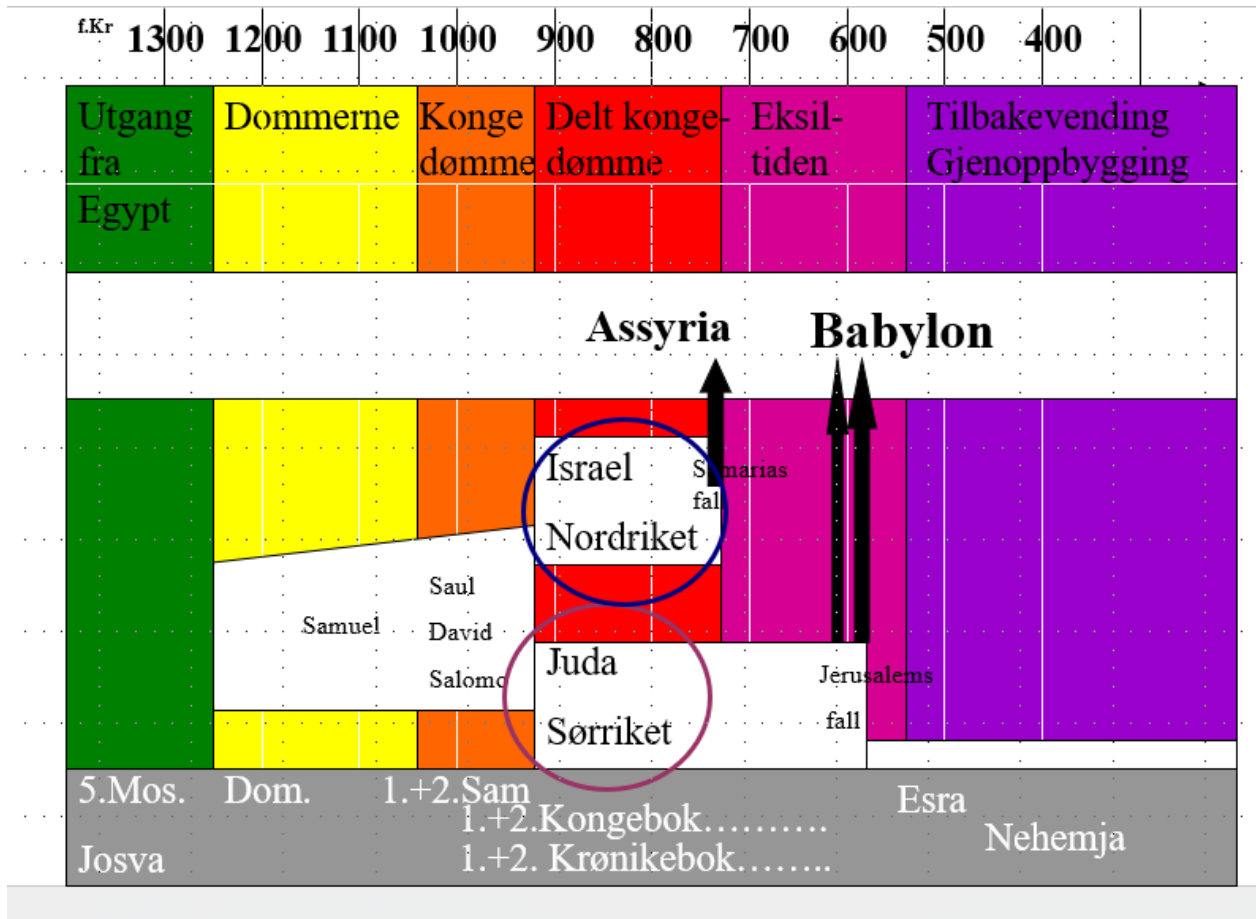
Mika

- Fra Moresjet (1,1), trolig elev av Jesaja, profeterte til både Israel og Juda
- Mi 1,6 Men jeg skal legge Samaria i ruiner....(Nordriket)
- Mi 1,9 For skaden hennes er uhelbredelig...Nå står Juda for tur. (Sørriket)

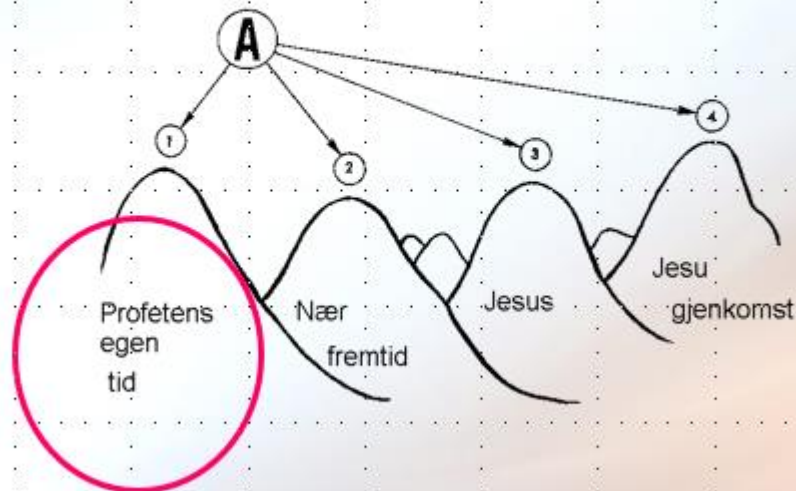
Profetene i sin samtid

- Jes 1, 1 Syn som Jesaja, sønn av Amos, så om Juda og Jerusalem i de dager da
  - Ussia, Jotam, Ahas og Hiskia var konger i Juda.

Konger og profeter			
	Juda	Israel	
Profeter	Konger	Konger	Profeter
Semaja	• Rehabeam 931-910 • Abiam 910-911 • Asa 911-870	• Jeroboam I 931-910 • Nadab 910-909 • Baŕja 909-898 • Ela 898-886 • Simŕ 886-884 • (Tibni) 886 • Omri 886-874	Akiba Izab
Asarja Hanani	• Jostafet 870-848	• Akab 874-863 • Akasja 863-862 • Joram 862-841 • Jehu 841-814	Jehu Eliŕ Elisja
Jahaziel	• Joram 848-841 • Akasja 841	• Joahas 814-798 • Joas 798-782 • Jeroboam II 782-748	
Joel	• Azarja 841-836 • Joas 836-798		
	• Ussia 767-740	• Sazarja 763-762	
Jesaja Mika	• Joram 740-732 • Akas 732-718 • Hiskia 716-687 • Manasse 687-642	• Sjallum 762 • Menasjem 762-742 • Pekasja 742-740 • Pekah 740-732 • Hosee 732-722 Samaria faller i 721 Israel i fangenskap Ingen konger	Amos Hosee
Serija	• Jostja 640-609		
Huda	• Joakas 609		
Habakkuk	• Jojakim 609-608		
Jeremia	• Jojakim 608-607		
Ezekei	• Sidkia 607-587 • Jerusalems fall 587		

Profetenes 4-foldige perspektiv

Stor rikdom i landet

Jes 2,7 Landet er fullt av sølv og gull, overalt er det skattkamre.

Materielle avguder

Jes 2,8 Landet er fullt av avguder, folk tilber noe de selv har laget med sine egne hender og fingre.

Jes 56,11 De er grådige hunder, aldri blir de mette...

Alle vender seg hver sin vei, hver til sin vinning.

Lederne på gale veier

Mi 3, 9 - 10 Hør dette, dere høvdinger i Jakobs hus, dere ledere i Israels hus, dere som avskyr rettferd og gjør det rette krocket, som bygger Sion med blod og Jerusalem med urett!

Mye rusproblemer

Jes 5,11-13 Ve dem som jager etter sterk drikk fra tidlig morgen av, som sitter til sent på kveld og blir hete av vin. De har lyre, harpe, hånd-tromme, fløyte og vin på festene sine, men Herrens gjerning merker de ikke, de ser ikke hva hans hender har gjort. Derfor skal folket mitt dra i eksil før de vet av det,.....

Mye rusproblemer også blant prestene

Jes 28,7-8 Også disse sjangler av vin, raver av sterk drikk: Prest og profet sjangler av drikk, er fortumlet av vin, raver av drikk, sjangler når de har syn, vakler når de dømmer. For alle bord er fulle av spy og skitt. Ikke en ren flekk!

Feilslått høytidsfeiring

Jes 1,13 Kom ikke lenger med unyttige gaver! Jeg avskyr offerrøyken.
Nymåne og sabbat, kunngjøring av høytider - jeg tåler ikke falskhet og fest.

Penger i sentrum

Jes 1, 23 Alle elsker bestikkelser og jager etter gaver
Mi 3, 11 Høvdingene hennes dømmer for bestikkelser, prestene underviser for betaling, og profetene spår for penger.

– vil ikke høre rett forkynnelse

- Jes 30,10-11 De sier til seerne: «Ikke se!» og til profetene: «Ikke bring oss syner om det som er rett! Si oss glatte ord, bring oss illusjoner. Vik av fra veien, bøy av fra stien, la oss være i fred for Israels Hellige.»

– hjertet borte fra Gud

- Jes 29, 13 - 14 Herren sa: Fordi dette folket kommer nær til meg med munnen og ærer meg med leppene, mens hjertet er langt borte fra meg, og den frykt de har for meg, er et tillært menneskebud. Derfor vil jeg fortsette å forundre dette folket på underlig og underfullt vis.

– tilbud om oppgjør og frelse

- Jes 1, 18 Kom, la oss gjøre opp vår sak! sier Herren. Om deres synder er som purpur, skal de bli hvite som snø; om de er røde som skarlagan, skal de bli hvite som ull.

- MIK 6,8 Han har kunngjort for deg, menneske, hva godt er: Og hva krever Herren av deg? Bare at du gjør rett, viser trofast kjærlighet og vandre ydmykt med din Gud.

Advart gjennom profetene

2 Krøn 36,15-16 Herren, deres fedres Gud, sendte bud til dem sent og tidlig gjennom sine budbærere, for han ville skåne sitt folk og sin bolig. Men de hånte Guds sendebud, spottet hans ord og holdt profetene hans for narr, inntil Herrens harme mot folket sitt ikke lenger kunne stoppes.

2. Nær fremtid

Israel skal plyndres og bortføres til Assyria

Jes 7,20 Den dagen skal Herren barbere med en kniv han har leid på den andre siden av Storelven, med kongen av Assur, alt hår både på hodet og mellom beina, ja, også skjegget skal kniven ta bort.

Jes 10,5-6 .. Assur, min vredes ris! Stokken de har i hånden, er min harme. Jeg sender ham mot et ugudelig folk, byr ham fare mot folket jeg er harm på, for å plyndre og røve, ta bytte og rov og trække det ned som avfall i gaten.

Første bølge: 732 f.Kr.

- Kong Salmanassar V av Assyria erobret Samaria, hovedstaden i Nordriket Israel, og bortførte mange israelitter. (2 Kongebok 17:5-6)

Andre bølge: 722 f.Kr.

- Kong Sargon II av Assyria erobret Samaria igjen og bortførte resten av befolkningen i Nordriket Israel. (2 Kongebok 17:24)

2. Nær fremtid

– Juda bortføres til Babylon

- Jes 39,5-7 Da sa Jesaja til Hiskia: «Hør ordet fra Herren over hærskearene: Se, dager skal komme da alt som er i slottet ditt, det som fedrene dine har samlet til denne dag, skal føres bort til Babel. Ingen ting skal bli tilbake, sier Herren.
- De skal ta noen av sønnene dine, av dem som stammer fra deg, og som du er opphav til, og gjøre dem til hoffmenn i slottet til kongen av Babel.»

Dommen 597 f.Kr.

2 Kong 24,13-14 Nebukadnesar førte bort alle skattene i Herrens tempel og i kongens slott og brøt gullet av alle de gjenstandene som Israels konge Salomo hadde fått laget til Herrens tempel. Det gikk som Herren hadde sagt. Han førte bort alt folket i Jerusalem, alle høvdingene og rikmennene, ti tusen fanger i alt, og alle håndverkerne og smedene. Bare de fattigste i landet ble tilbake.

Første bølge: 605 f.Kr.

- Daniel og noen av Israels barn, både av kongeætten og av de ansatte familier, ble bortført. (Daniel 1,1-4)

Andre bølge: 597 f.Kr.

- Kong Jojakin ble bortført til Babel av Nebukadnesar, sammen med den beste del av folket. Blant dem var sannsynligvis profeten Esekiel. (2 Kong 24,12-16; 2 Krøn 36,10; Esek 1,1)

Tredje bølge: 587 f.Kr.

- Mesteparten av folket ble bortført av hærfører Nebusaradan. (2 Kong 25,11f; 2 Krøn 36,17-20)

Jesaia Kalles den evangeliske profet

- Joh 12,41 Dette sa Jesaja fordi han så Jesu herlighet og talte om ham.
- **Jesu programklæring:**
- Luk 4,16-18 Han kom også til Nasaret, hvor han var vokst opp, og på sabbaten gikk han inn i synagogen, slik han pleide. Da han reiste seg for å lese, rakte de ham profeten Jesajas bok. Han åpnet bokrullen og fant stedet (Jes.61,1f) der det står skrevet: 18 Herrens Ånd er over meg, for han har salvet meg til å forkynne et godt budskap for fattige. Han har sendt meg for å rope ut at fanger skal få frihet og blinde få synet igjen, for å sette undertrykte fri og rope ut et nådens år fra Herren.

3. Jesus

- **Født i Betlehem**
Mi 5, 1 Du, Betlehem, Efrata, minst blant ættene i Juda! Fra deg lar jeg en hersker over Israel komme. Hans opphav er fra gammel tid, fra eldgamle dager.

3. Jesus

Fredsfyrste

Jes 9, 6 For et barn er oss født, en sønn er oss gitt. Herreveldet er lagt på hans skulder. Han har fått navnet Underfull Rådgiver, Veldig Gud, Evig Far og Fredsfyrste.

3. Jesus

Jomfrufødsel

Jes 7,14 Derfor skal Herren selv gi dere et tegn: Se, den unge jenta skal bli med barn og føde en sønn, og hun skal gi ham navnet Immanuel.

3. Jesus

Undergjerninger

Jes 35, 5 - 6 Da skal blindes øyne åpnes og døves ører lukkes opp. Da skal den lamme springe som en hjort, og den stummes tunge skal juble.

3. Jesus

Soningsdød

Jes 53,5-6 Men han ble såret for våre lovbrudd, knust for våre synder. Straffen lå på ham, vi fikk fred, ved hans sår ble vi helbredet. Vi gikk oss alle vill som sauer, hver tok sin egen vei. Men skylden som vi alle hadde, lot Herren ramme ham.

3. Jesus

Seier over døden - frelse

Jes 25, 8 Han skal sluke døden for evig. Herren Gud skal tørke tårene bort fra hvert ansikt.

3. Jesus

Hans lære skal spres utover

Jes 66,19 Jeg setter et tegn blant dem og sender noen av dem som er berget,

ut til folkeslagene i Tarsis, Put, Lud, Mesjek med buen, Tubal og Javan, til de fjerne kystene som ikke har hørt ryktet om meg og ikke har sett min herlighet. De skal fortelle om min herlighet blant folkeslagene.

Profetenes 4-foldige perspektiv

Endetiden Jes 24-27

Jes 24,1-5 Se, Herren herjer jorden og legger den øde, fordreier ansiktet på den og sprer dem som bor der. Herjes, herjes skal jorden og plyndres, plyndres, for dette ordet har Herren talt. Jorden sørger og visner, verden tørker bort og visner, både jorden og det høye tørker bort. Jorden er vanhelliget av dem som bor der. For de har overtrådt lover, forandret forskrifter, brutt den evige pakt.

JESU GJENKOMST - Fredsriket

- Mi 4,3-4 Han skal dømme mellom mange folk, skifte rett for mektige folkeslag, også for dem som er langt borte. De skal smi sverdene om til plogskjær og spydene til vingårdskniver. Folk skal ikke løfte sverd mot folk, ikke lenger læres opp til krig, men enhver skal sitte under sin vinstokk og sitt fikentre, ingen skal skremme dem. For Herren over hærskaene har talt.

4. Jesu gjenkomst

- Ny himmel og ny jord Jes.65,18

Se, jeg skaper en ny himmel og en ny jord. Ingen skal minnes de første ting, ingen skal tenke på dem. Gled og fryd dere til evig tid over det som jeg skaper! For se, jeg skaper Jerusalem om til fryd og folket der til glede.